

TARTALOM

1. Bevezetés	11
2. Tudományos kontextus, források, módszerek	14
2.1. Fogalomhasználat	15
2.1.1. Telepítés, hozzátelepítés, telep	15
2.1.2. Emlékezet, emlékezés, történelem	17
2.1.3. Narratíva, narratívum	18
2.2. Tudománytörténeti vonatkozások	19
2.2.1. A régió (Marosludas környéke) és a kutatási téma a szakirodalomban	19
2.2.1.1. A régió a szakirodalomban	19
2.2.1.2. A kutatási téma a szakirodalomban	23
2.2.1.3. A kutatási téma egy lehetséges kerete	32
2.2.2. Településnéprajz	36
2.2.3. Társadalomnéprajz	37
2.2.4. A múltról szóló tudás: történelem, emlékezet, elbeszélés	38
2.3. Források és módszerek	40
2.4. Összegzés	51
3. Marosludas és a marosludasi teleprészek bemutatása	53
3.1. Marosludas község a 19. században	54
3.1.1. Intézmények, egyesületek, társaságok és a vasút	55
3.1.2. A marosludasi értelmiségi osztály: orvosok, tisztviselők, földbirtokosok	69
3.2. Marosludas a 20. században	74
3.3. A marosludasi teleprészek térszerkezete	76
3.4. A teleprészek felekezeti arányai	85
4. A telepítés hivatalos története	91
4.1. A telepítést szabályozó törvény	91
4.2. Éves miniszteri jelentések	98
4.3. A birtokeladás éve (1901)	101
4.4. A telepek előkészítése (1901–1905)	108
4.4.1. A marosludasi és marosbogáti birtokkezelőség üg्यintézése (1901–1905)	108
4.4.1.1. Értékesítés és építkezés a kincstári birtokon	108
4.4.1.2. A tanyai iskolák építése és berendezése	114
4.4.1.3. Egyéb ügyintézkedések a kincstári birtokokon	119

4.4.2. A családok betelepítése (1903–1905)	120
4.4.2.1. A telepések mozgása 1903-ban	126
4.4.2.2. A telepések mozgása 1904-ben	126
4.4.2.3. A telepések mozgása 1905-ben	137
4.5. Összegzés	137
5. A telepek társadalmi viszonyai	141
5.1. A marosludasi telepések demográfiai adatainak feldolgozása	141
5.2. Az egyházi anyakönyvek elemzése	142
5.3. A családszervezés – Párvalasztás és házasságkötés – Házassági anyakönyvek elemzése	145
5.3.1. A házaspárok származása – lokális endo- és exogámia	147
5.3.2. Felekezeti hovatartozás	154
5.3.3. A házasságok szezonális jellege – havi és heti felosztás	156
5.4. Névválasztás – Keresztelési anyakönyvek elemzése	160
5.4.1. A keresztelések számbeli adatai 1904–1989 között	161
5.4.2. Felekezeti felosztás	164
5.4.3. A születések havonkénti felosztása	169
5.4.4. Műrokonság – komaságok a telepesek családjában	171
5.4.5. Névválasztási tendenciák a telepesek családjában	172
5.5. Elhalálozás – A halotti anyakönyvek elemzése	178
5.5.1. Extrém helyzetek	183
5.5.2. A halálesetek havi ingadozása	184
5.5.3. A halált kiváltó okok	186
5.6. Összegzés	188
6. A kérvényező telepesek családjának története a dokumentumok fényében	192
6.1. A marosludasi telepek konszolidációs évei	201
6.1.1. A marosludasi telep helyzete az éves jelentések tükrében	202
6.1.2. A marosludasi telep erőforrásai	203
6.1.3. A kincstári támogatások mibenléte	203
6.1.4. A marosludasi telep jövedelme	205
6.1.5. A telepesek gazdasági attitűdje	207
6.2. A telepesek családjának életének alakulása	211
6.3. Sikertörténetek	213
6.3.1. Telepesek nagygazdái, mintagazdaságok	213
6.3.2. A második generációs telepesek iskoláztatása	216
6.4. A sikertelenségek hivatalos történetei	219
6.4.1. A telepeken történő mozgások: telepcsere, átruházás, kimozdítás, lemondás	220
6.4.2. Telepcserék	220
6.4.3. Átruházás	220

6.4.4. Kimozdítás	221
6.4.5. Lemondás	222
6.5. Összegzés	224
7. A telepes családok élete az emlékezetben a telepítéstől az 1989-es rendszerváltásig	226
7.1. A történetekben feltáruló események korszakba helyezése	226
7.2. A telepítés előtti évek – az első korszak történetei	227
7.3. A telepítéstől az első világháborúig – a második korszak történetei	230
7.4. Az első világháború – a harmadik korszak történetei	233
7.5. A két világháború közötti időszak – a negyedik korszak történetei	238
7.5.1. Az 1921-es földreform és következményei	238
7.5.2. Iskolai élet és szórakozási lehetőségek a telepeken	241
7.5.3. Ünnepek és mindennapok a telepeken	244
7.6. A második világháború emlékei – az ötödik korszak történetei	246
7.7. A második bécsi döntés és következményei – a hatodik korszak történetei	253
7.7.1. Atrocitások a telepeken	253
7.7.1.1. Kajtsa Dénes tanító megveretése	254
7.7.1.2. A román tanító meggyilkolása	256
7.7.2. Határátkelések	260
7.7.2.1. Elmenekültek és visszatértek Marosludasra	261
7.7.2.2. Elmenekültek, de nem tértek vissza Marosludasra	264
7.8. A kollektivizálás évei a négy teleprészen – a hetedik korszak történetei	268
7.8.1. A kezdetektől (1952/1962) a rendszerváltásig	269
7.8.2. A kollektív gazdálkodás évei Andrásstelepen	269
7.8.3. A kollektív gazdálkodás évei Belsőtelepen	273
7.8.4. A kollektív gazdálkodás évei Eczkentelepen	274
7.8.5. A kollektív gazdálkodás évei Mezőalbistelepen	277
7.8.6. A kollektív gazdaságban dolgozók emlékei	281
7.8.6.1. Akik beálltak a kollektív gazdaságba	281
7.8.6.2. Amit beadott a család	283
7.8.7. A kollektív gazdaságon belüli munkamegosztás	284
7.8.7.1. A brigádos/az elnök	284
7.8.7.2. Az elnök asszony	285
7.8.7.3. A csoportvezető	286
7.8.7.4. A földműves-kollektivista	286
7.8.7.5. A zootechnikus-állatgondozó	288
7.8.7.6. A gyümölcsösben dolgozó	288
7.8.7.7. A traktorista	289
7.8.7.8. Az irodai munkás – a könyvelő	289
7.8.8. Akik nem léptek be a kollektív gazdaságba	290
7.8.9. Az 1989-es fordulat közvetlen következményei	293
7.9. Összegzés	295

8. Következtetések	299
Irodalom	304
Az adatközlők névsora	319
Szójegyzék	322
Településnevek jegyzéke	324
Köszönetnyilvánítás	329
Adattár	331
A telepes családok élete a hivatalos dokumentumokban	332
A telepes családok élete az emlékezetben a telepítéstől az 1989-es rendszerváltásig	362
A DVD-n található <i>Adattár</i> szerkezete	517
Abstract	525
Rezumat	527